

Chystáme se na neklasifikaci v 1. a 2. ročníku základní školy

FAQ

Legislativa termíny

1. Od kdy začne platit povinnost hodnotit žáky v 1. a 2. ročníku ZŠ slovně?

Podle aktuálně platného školského zákona je slovní nebo kriteriální hodnocení na vysvědčení povinné od 1. září 2027 pro první ročníky. V následujícím školním roce 2028/2029 se tato povinnost rozšíří i na druhé ročníky.

2. Co všechno se podle vyhlášky považuje za slovní hodnocení?

Za slovní hodnocení se považuje jak souvislý text, tak i hodnocení kriteriální. To je založené na použití předem domluvených kritérií v jednotlivých předmětech a jejich naplnění se znázorňuje pomocí jednotné škály (slovní nebo grafické).

3. Musí se bez známek hodnotit i v průběhu celého školního roku?

Zákonná povinnost neklasifikovat se vztahuje primárně na vysvědčení, nikoliv na průběžné hodnocení. Z psychologického a didaktického hlediska je však žádoucí, aby průběžné hodnocení korespondovalo s formou závěrečného vysvědčení.

4. Kdo rozhoduje o konkrétní podobě kritérií a škál pro hodnocení?

Konkrétní kritéria pro jednotlivé předměty a zvolenou hodnotící škálu stanovuje ředitel školy (ideálně se zapojením pedagogického týmu). Tato pravidla musí být předem definována ve školním řádu v části věnované pravidlům pro hodnocení žáků. Doporučujeme, aby kritéria vycházela ze ŠVP.

Formy a metody hodnocení

5. Jaký je hlavní rozdíl mezi slovním a kriteriálním hodnocením?

Slovní hodnocení je souvislý popisný text, který je vysoce individuální, ale časově náročný na přípravu. Kriteriální hodnocení využívá předem nastavená kritéria a škály, což může být pro žáky a zákonné zástupce přehlednější a srozumitelnější, zároveň je časově méně náročné pro učitele.

6. Co by mělo obsahovat kvalitní slovní hodnocení?

Kvalitní slovní hodnocení by mělo být věcné, srozumitelné, motivující a popisné. Mělo by se zaměřit nejprve na silné stránky žáka, popsat jeho individuální pokrok, míru úsilí a obsahovat doporučení pro další rozvoj.

7. Jaké škály se doporučují pro kritériální hodnocení u prvňáků?

Pro mladší žáky se doporučují jednodušší škály, například třístupňové (splněno – splněno částečně – nesplněno). Důležité je vyhnout se pětistupňovým škálám, které by mohly být pouze skrytým kopírováním klasifikační stupnice 1 až 5.

8. Jak učitel získává podklady pro hodnocení bez známek?

Podklady se sbírají průběžně celým pololetím formou učitelských záznamových archů, analýzou žákovských prací a sledováním projevů žáka při výuce. Významným zdrojem informací je také žákovské portfolio, sebehodnocení žáka a vrstevnické hodnocení.

Pedagogické přínosy

9. Jaký je hlavní důvod pro odklon od známkování v nejnižších ročnících?

Cílem je podpořit vnitřní motivaci žáků k učení a odvést jejich pozornost od honby za známkami jako vnější odměnou. Slovní popis dává žákovi i zákonnému zástupci mnohem konkrétnější zpětnou vazbu o tom, co skutečně umí a v čem se zlepšil.

10. Jak neklasifikace pomáhá snižovat nerovnosti?

Při vstupu do základní školy jsou žáci na různých úrovních vývoje a můžou mít i odlišnou "startovní pozici" vzhledem k zázemí. To známka 1 až 5 nedokáže spravedlivě zohlednit. Slovní hodnocení umožňuje ocenit individuální pokrok žáka, i když zatím nedosahuje očekávaných výsledků.

11. Jaký vliv má změna hodnocení na přechod dětí z mateřské do základní školy?

Neklasifikace usnadňuje plynulý přechod z mateřské školy, kde jsou děti zvyklé na slovní popisnou zpětnou vazbu, ocenění pokroku a podporu. Umožňuje učitelům zaměřit se více na jednotlivé aspekty adaptačního období na počátku školní docházky a na vývojová specifika šestiletých školáků bez stresu z prvních neúspěchů.

Spolupráce a podpora

12. Jak do procesu hodnocení zapojit samotné žáky?

Žáci měli mít možnost využívat sebehodnocení a vrstevnické hodnocení již od začátku školní docházky, protože se s touto formou hodnocení setkávají již v mateřské škole. Tím, že se učí rozumět cílům učení, přebírají odpovědnost za své výsledky a nečekají na učitele jako na jedinou autoritu, která má právo hodnotit.

13. Jak efektivně komunikovat změnu hodnocení směrem k zákonným zástupcům?

Škola by měla zákonným zástupcům srozumitelně představit přínosy nové formy hodnocení a ukázat jim konkrétní příklady. Pro komunikaci o výsledcích vzdělávání se osvědčují triády (setkání učitel-žák-zákonný zástupce).

14. Existuje pro učitele metodická podpora při zavádění těchto změn?

Učitelé mohou aktuálně od NPI ČR využít prezenční semináře zaměřené na hodnocení, portfolio a vzdělávací strategie jako součást formativního přístupu a na efektivní komunikaci se zákonnými zástupci. K dispozici je Metodické doporučení k hodnocení v 1. a 2. ročníku ZŠ (MŠMT) a v přípravě je e-learningový kurz zaměřený na změny hodnocení v 1. a 2. ročníku ZŠ (plánované zveřejnění na podzim 2026).

15. Co je nejdůležitější pro úspěšné zavedení neklasifikace ve škole?

Základem je nastavení celoškolního přístupu a sdílená vize mezi vedením a učitelským sborem. Změna hodnocení na vysvědčení by měla být pouze logickým vyústěním proměny celého procesu učení v průběhu školního roku.

O dokumentu

Tento dokument vznikl jako doplňující materiál k webinářům k revizi RVP ZV. Obsahuje odpovědi na často kladené dotazy od učitelů a dalších účastníků webináře a je určen pro pedagogy, vedení škol a další odbornou veřejnost.

Dokument je součástí série **FAQ k webinářům NPI ČR**, které se věnují jednotlivým vzdělávacím oblastem a tématům spojeným s revizí RVP.

Záznamy a další informace o webinářích najdete na: <https://webinare.rvp.cz/ips-kurikulum>.

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

O webináři

Lektoři: PhDr. Hana Havlíková, Ph.D.

Datum vysílání: 25.03.2026

Více informací: <https://webinare.rvp.cz/webinar-npi/127773>

Máte další otázky?

Pro své případné dotazy využijte online konzultační centrum NPI.

kc.rvp.cz

